

PSSE MEDIA OPERATOR
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej
(IRiESD)
wersja 002

Część II

Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi.

Data wejścia w życie: 04 maja 2016 roku

Podpisy osób zatwierdzających instrukcję:

Gdańsk, maj 2016 rok

PREZES ZARZADU

Piotr Dziadul

Spis treści:

1. Definicje	4
2. Zgłaszanie umów dystrybucyjnych do realizacji	8
2.1. Ogólne warunki zgłaszania umów dystrybucyjnych do realizacji	8
2.2. Terminy zgłaszania nominacji	9
2.3. Nominacje roczne	9
2.4. Renominacja roczna miesięcznych ilości paliwa gazowego	10
2.5. Nominacje tygodniowe	10
2.6. Renominacja tygodniowa dobowych ilości paliwa gazowego	11
2.7. Reguły uzgadniania i korygowania nominacji oraz renominacji przez OSD	11
2.8. Zasady zmiany sprzedawcy	12
3. Alokacje ilości paliwa gazowego w punktach wejścia i wyjścia	15
3.1. Ogólne reguły alokacji	15
3.2. Szczególne przypadki alokacji	15
4. Bilansowanie paliwa gazowego w systemach gazowych	16
4.1. Reguła równoważnej ilości paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym	16
4.2. Przekazywanie informacji operatorom systemów współpracujących	16
5. Zarządzanie ograniczeniami w systemie dystrybucyjnym	16
5.1. Przyczyny powstawania ograniczeń systemowych	16
5.2. Działania OSD na rzecz efektywnego wykorzystania przepustowości systemu dystrybucyjnego	16
5.3. Wstrzymywanie, ograniczanie lub wznawianie dostaw do punktów wyjścia	17
5.4. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku niezgodności dostaw paliwa gazowego z zatwierdzoną nominacją ZUD	18
5.5. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku wprowadzenia do systemu paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości	18
5.6. Opłaty za niedotrzymanie ciśnienia w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego	19
5.7. Opłaty za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego	19
5.8. Opłaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego	21
5.9. Cena referencyjna gazu	22
6. Sposoby postępowania w sytuacjach awaryjnych	22
6.1. Awarie i ich usuwanie	22
6.2. Plany ograniczeń i ich realizacja	22

7. Wymagania techniczne w zakresie układów pomiarowych	24
7.1. Wymagania ogólne	24
7.2. Wymagania w zakresie gazomierzy	25
7.3. Wymagania w zakresie rejestratorów	25
7.4. Wymagania w zakresie przeliczników	26
7.5. Wymagania w zakresie systemów teletransmisji	26

1. Definicje

1. Definicje pojęć wykorzystywanych w II części IRIESD zostały zawarte w I części IRIESD w punkcie 2.

2. Zgłaszanie umów dystrybucyjnych do realizacji

2.1. Ogólne warunki zgłaszania umów dystrybucyjnych do realizacji

1. W celu realizacji umowy dystrybucyjnej, ZUD jest zobowiązany do zgłaszania OSD nominacji ilości paliwa gazowego przekazywanego do dystrybucji w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego. Zgłaszanie nominacji odbywa się na warunkach opisanych w IRIESD.

2. ZUD składa nominacje i renominacje sumarycznie dla wszystkich PZD realizowanych w danym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego.

3. Ilości paliwa gazowego określone w dobowych nominacjach i renominacjach nie mogą przekroczyć ilości maksymalnych określanych jako dwudziestoczekrotne ilości sumy Mocy Umownych określonych w umowie dystrybucyjnej dla poszczególnych PZD.

4. Miesięczne ilości paliwa gazowego określone w nominacjach rocznych i renominacjach nie mogą przekroczyć ilości maksymalnych określonych jako iloczyn liczby dni w danym miesiącu i dwudziestoczekrotności ilości sum Mocy Umownych określonej w umowie dystrybucyjnej dla poszczególnych PZD.

5. Ze względu na występujące ograniczenia systemowe, w umowie dystrybucyjnej określone są minimalne ilości paliwa gazowego, które muszą być przekazane do systemu dystrybucyjnego w trakcie trwania ograniczeń i uwzględnione w nominacjach składanych w poszczególnych punktach wejścia, z zastrzeżeniem punktu 2.1.6.

6. Nominacje i renominacje składane przez ZUD powinny uwzględniać wskazane przez OSD ograniczenia przepustowości systemu dystrybucyjnego, które mają wpływ na pracę systemu i realizację dystrybucji gazu na skutek:

- a) planowanych prac przyłączeniowych lub remontowo – modernizacyjnych,
- b) ograniczenia mocy na wejściach z innych systemów,
- c) powstałej awarii, wybuchu, pożaru, istnienia zagrożenia ich powstania lub w przypadku konieczności usunięcia ich skutków,
- d) ograniczeń wynikających ze zmniejszenia lub wstrzymania odbioru paliwa gazowego w punkcie wejścia lub wyjścia ze względu na niespełnienie parametrów jakościowych lub ciśnienia.

7. Nominacje, renominacje i korekty nominacji/renominacji powinny być przesyłane z wykorzystaniem aktualnie obowiązujących formularzy nominacji i renominacji dostępnych na stronach OSD. Sposób przekazywania tych danych wraz z autoryzacją określony jest również na stronie internetowej OSD.

2.2. Terminy zgłaszania nominacji

1. Nominacje są zgłaszane w okresach rocznych (na poszczególne miesiące) i tygodniowych (na poszczególne doby).

2. Nominacje zgłaszane są w następujących terminach:

- a) nominacje roczne – do 30 września danego roku na następny rok gazowy,
- b) nominacje tygodniowe, składające się z nominacji dobowych dla każdej doby tygodnia – do środy do godziny 10:00 na następny tydzień gazowy.

2.3. Nominacje roczne

1. ZUD do 30 września każdego roku gazowego przekazuje OSD nominację roczną na kolejny rok gazowy w podziale na miesiące.
2. Propozycja nominacji rocznej ZUD jest rozpatrywana łącznie z ewentualnym wnioskiem o zmianę Mocy Umownej. OSD przekazuje ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu nominacji rocznej w terminie do 31 października. Nie przekazanie tej informacji w powyższym terminie oznacza zatwierdzenie nominacji rocznej.
3. Przyczyną odrzucenia nominacji rocznej może być:
  - a) niespełnienie warunków nominacji opisanych w punkcie 2.1. i/lub 2.9,
  - b) przekroczenie maksymalnych ilości określonych zgodnie z postanowieniami punktu 2.1.4,
  - c) rozbieżność pomiędzy nominacjami zgłoszonymi w OSD a nominacjami zgłoszonymi u operatora systemu współpracującego na połączeniu systemów,
  - d) zgłoszenie przez operatora systemu współpracującego w punktach wejścia lub punktach wyjścia ograniczenia przepustowości uniemożliwiającego zrealizowanie usługi według zgłoszonych przez ZUD nominacji,
  - e) zgłoszenie przez ZUD ilości gazu, które znacząco odbiegają od faktycznych możliwości odbioru gazu przez odbiorców końcowych.
4. W przypadku odrzucenia nominacji, OSD podaje przyczyny odrzucenia nominacji.
5. W przypadku odrzucenia nominacji ZUD przekaże OSD skorygowaną nominację roczną w terminie 10 dni roboczych, licząc od dnia powiadomienia go o odrzuceniu nominacji.
6. OSD przekaże ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu skorygowanej nominacji rocznej w ciągu 20 dni roboczych od daty jej otrzymania.
7. W przypadku nie przekazania przez ZUD nominacji rocznej w terminie określonym w punkcie 2.3.1., OSD przyjmie jako nominację roczną ilości miesięczne wskazane przez ZUD w ostatniej zatwierdzonej nominacji rocznej.

2.4. Renominacja roczna miesięcznych ilości paliwa gazowego

1. ZUD może dokonać renominacji wielkości zgłoszonych w nominacji rocznej dla okresu jednego lub kilku miesięcy. Renominacja powinna być przekazana przez ZUD do OSD nie później niż 35 dni roboczych przed rozpoczęciem okresu, którego renominacja dotyczy.
2. OSD informuje ZUD o akceptacji lub odrzuceniu renominacji w ciągu 20 dni roboczych od otrzymania renominacji od ZUD.
3. W przypadku odrzucenia renominacji, OSD podaje przyczynę jej odrzucenia. Odrzucenie renominacji może nastąpić z powodu jednej z przyczyn wymienionych w punkcie 2.3.3. W przypadku odrzucenia renominacji przez OSD wiążącą dla stron pozostaje ostatnio zatwierdzona przez OSD nominacja roczna.

2.5. Nominacje tygodniowe

1. Najpóźniej w każdą środę do godziny 10:00 ZUD przekaże do OSD nominacje tygodniowe, w których poda przewidywaną ilość paliwa gazowego wyrażoną w m³ dla każdej doby gazowej następnego tygodnia gazowego. W przypadku braku przekazania tygodniowej nominacji w powyższym terminie, OSD przyjmie ostatnią

zatwierdzoną nominację jako bieżącą.

2. OSD przekazuje ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu nominacji tygodniowej do piątku do godziny 10:00. Nie przesłanie przez OSD informacji o odrzuceniu zgłoszonej nominacji oznacza zatwierdzenie nominacji.

3. Przyczyną odrzucenia nominacji może być niespełnienie warunków nominacji opisanych w punkcie 2.1 i/lub 2.9.

4. W przypadku odrzucenia nominacji w terminie o którym mowa w punkcie 2.5.2, ZUD przekazuje OSD skorygowaną nominację tygodniową do piątku do godziny 14:00.

5. OSD przekazuje ZUD informację o zatwierdzeniu lub odrzuceniu skorygowanej nominacji tygodniowej do piątku do godziny 16:00.

6. W przypadku niezgodnienia przez strony nominacji tygodniowej w sposób określony powyżej, OSD przyjmuje jako zatwierdzoną nominację określającą ilości paliwa gazowego wynikające ze złożonej przez ZUD nominacji z uwzględnieniem ograniczeń i wstrzymań, o których mowa w punkcie 2.1.6 i 2.5.3. OSD przekazuje ZUD informację o zatwierdzonych nominacjach tygodniowych piątek do godziny 18:00.

7. W przypadku, gdy ZUD nie przekazuje OSD, w terminie określonym w punkcie 2.5.1 nominacji na kolejny tydzień gazowy, OSD przyjmie jako złożoną przez ZUD ostatnią zatwierdzoną nominację tygodniową.

2.6. Renominacja tygodniowa dobowych ilości paliwa gazowego

1. ZUD może dokonać renominacji wielkości zgłoszonych w nominacji dobowej dla dowolnej doby w terminie nie późniejszym niż jedna godzina przed terminem złożenia przez OSD prognozy transportowej wymaganej przepisami IRIESD_{osw}.

2. Każdorazowo OSD poinformuje ZUD o akceptacji lub odrzuceniu renominacji. Przyczyny odrzucenia renominacji są analogiczne jak w punkcie 2.5.3.

3. W przypadku odrzucenia przez OSD renominacji, ZUD w terminie nie później niż 30 minut przed terminem złożenia przez OSD prognozy transportowej wymaganej przepisami IRIESD_{osw} przesyła poprawioną renominację, uwzględniającą przyczyny odrzucenia podane przez OSD.

4. OSD informuje ZUD o przyjęciu lub odrzuceniu renominacji, o której mowa w punkcie 2.6.3.

5. W przypadku odrzucenia przez OSD renominacji, o której mowa w punkcie 2.6.3, wiążącą dla stron pozostaje ostatnio zatwierdzona przez OSD nominacja tygodniowa, z zastrzeżeniem punktu 2.5.6.

6. W przypadku zwiększenia lub zmniejszenia poboru paliwa gazowego związanego z uzgodnionymi z OSD planowanymi pracami remontowymi prowadzonymi przez ZUD lub odbiorcą ZUD, wystąpienia sytuacji awaryjnej w systemie OSD lub udokumentowanego wystąpienia sytuacji awaryjnej w sieci lub instalacji ZUD lub jego odbiorcy, ZUD może przekazać renominację dla bieżącej lub następnej doby gazowej, do końca doby gazowej, której zdarzenie dotyczy. Renominacja może dotyczyć punktu wejścia, z którego zasilany jest dany odbiorca ZUD oraz punktów niezbędnych do zbilansowania tej zmiany.

7. W przypadku złożenia przez ZUD renominacji, której mowa w punkcie 2.6.6 wraz z uzasadnieniem, OSD informuje ZUD, w ciągu godziny od złożenia renominacji, o jej przyjęciu lub odrzuceniu wraz z podaniem przyczyny odrzucenia.

2.7. Reguły uzgadniania i korygowania nominacji oraz renominacji przez OSD

1. Nominacje/renominacje muszą być zgodne z nominacjami zgłaszanymi innym operatorom (w punktach wejścia/wyjścia z/do systemów współpracujących) lub przedsiębiorstwom energetycznym dostarczającym paliwa gazowe do systemu dystrybucyjnego. OSD ma prawo do uzgadniania nominacji ZUD z tymi operatorami systemów współpracujących i przedsiębiorstwami energetycznymi.

2. OSD ma prawo żądać od ZUD zmiany nominacji/renominacji, jeżeli zgłoszona do OSD nominacja/renominacja nie jest zgodna z odpowiednią nominacją/renominacją zgłoszoną operatorowi współpracującemu lub przedsiębiorstwu energetycznemu w punkcie wejścia/wyjścia.

3. OSD ma prawo żądać od ZUD korekty nominacji, jeśli jej realizacja nie jest możliwa z powodów, o których mowa w punkcie 2.1.6.

4. Jeżeli ZUD nie przedstawi OSD nominacji/renominacji zgodnej z nominacją/renominacją dostarczoną innemu operatorowi lub przedsiębiorstwu energetycznemu w punkcie wejścia/wyjścia, lub w ogóle nie dostarczył nominacji/renominacji, OSD ma prawo, po uprzednim poinformowaniu ZUD, sam odpowiednio dostosować nominację/renominację ZUD.

5. Korekty nominacji związane z wystąpieniem przypadków określonych w punktach 2.1.6.b) – 2.1.6.d) mogą być dokonywane przez OSD w każdym terminie, bez konieczności zachowania procedury, o której mowa w punktach od 2.3. do 2.6. O dokonanej korekcie OSD informuje niezwłocznie ZUD.

2.8. Zasady zmiany sprzedawcy

1. Odbiorca przyłączony do sieci dystrybucyjnej OSD ma prawo do zmiany sprzedawcy paliwa gazowego. Odbiorca nie ponosi wobec OSD żadnych opłat związanych z przeprowadzeniem procesu zmiany sprzedawcy. Procedura zmiany sprzedawcy trwa nie dłużej niż 21 dni od dnia złożenia powiadomienia o zmianie sprzedawcy, tj. formularza o zmianie sprzedawcy (PZD –ZS), przez Odbiorcę lub upoważnionego przez niego sprzedawcę do OSD.

2. Odbiorca dokonuje wyboru nowego sprzedawcy i zawiera z nim Umowę kompleksową lub umowę sprzedaży paliwa gazowego.

3. Odbiorca lub nowy sprzedawca działający z upoważnienia Odbiorcy wypowiada lub częściowo wypowiada umowę sprzedaży paliwa gazowego dotychczasowemu sprzedawcy. Odbiorca lub nowy sprzedawca powiadamia dotychczasowego sprzedawcę i OSD o zawarciu umowy sprzedaży paliwa gazowego lub Umowy kompleksowej oraz o dniu rozpoczęcia przez nowego sprzedawcę sprzedaży paliwa gazowego do Odbiorcy. OSD informowany jest poprzez złożenie PZD- ZS, którego wzór podlega udostępnieniu na stronie internetowej OSD.

4. Rozpoczęcie świadczenia usług dystrybucji dla Odbiorcy lub nowego sprzedawcy (na podstawie nowego PZD -ZS) następuje z rozpoczęciem nowej doby gazowej następującej po dobie gazowej, w której nastąpiło zakończenie PZD dla dotychczasowego sprzedawcy.

5. Procedura zmiany sprzedawcy następuje poprzez złożenie PZD - ZS, dlatego też odpowiednio nowy sprzedawca lub Odbiorca, który przejął obowiązki transportowe paliwa gazowego do punktu wyjścia z sieci OSD, musi mieć zawartą Umowę dystrybucyjną z OSD i status ZUD. Umowa dystrybucyjna z danym OSD powinna zostać zawarta przed lub równocześnie ze złożeniem PZD- ZS.

6. W przypadku, gdy zmiana sprzedawcy następuje w związku z zawarciem Umowy kompleksowej, nowy sprzedawca składa PZD- ZS, na mocy którego usługa dystrybucji paliwa gazowego będzie świadczona do punktu wyjścia, w którym paliwo gazowe pobierane jest przez Odbiorcę dokonującego zmiany sprzedawcy. Nowy

sprzedawca powinien złożyć PZD – ZS najpóźniej na trzy (3) tygodnie przed dniem rozpoczęcia sprzedaży paliwa gazowego do Odbiorcy. W PZD - ZS należy złożyć oświadczenie Odbiorcy o rozwiązaniu umowy sprzedaży paliwa gazowego z dotychczasowym sprzedawcą na dzień rozpoczęcia sprzedaży przez nowego sprzedawcę.

7. W przypadku, gdy zmiana sprzedawcy następuje w związku z przejściem obowiązku transportowego paliwa gazowego przez Odbiorcę w szczególności w wyniku zakupu paliwa gazowego w punkcie wirtualnym w sieci przesyłowej OSP lub innym punkcie wejścia do sieci przesyłowej OSP, Odbiorca zawiera Umowę przesyłową z OSP, umowę dystrybucyjną z OSW oraz umowę dystrybucyjną z OSD na transport paliwa gazowego do punktu wyjścia i składa PZD - ZS, na mocy którego usługa dystrybucji Paliwa gazowego będzie świadczona do punktu wyjścia. W PZD- ZS należy złożyć oświadczenie, iż Odbiorca rozwiązał umowę sprzedaży paliwa gazowego z dotychczasowym sprzedawcą na dzień rozpoczęcia sprzedaży przez nowego sprzedawcę lub dokonał zmiany miejsca dostawy paliwa gazowego (na podstawie nowego PZD- ZS).

8. PZD -ZS, o którym mowa w pkt. 7 i pkt. 8 dodatkowo powinno zawierać w szczególności:

- a) dane ZUD,
- b) datę, w której ma nastąpić rozpoczęcie sprzedaży paliwa gazowego przez nowego sprzedawcę albo zmiana miejsca sprzedaży, o której mowa w pkt. 8 i rozpocznie się świadczenie usługi dystrybucji na podstawie nowego PZD, przy czym data ta nie może przypadać wcześniej niż:
  - trzy (3) tygodnie licząc od dnia złożenia PZD oraz
  - przed rozwiązaniem lub zmianą umowy z dotychczasowym sprzedawcą.
- c) nadany przez OSD indywidualny numer układu pomiarowego, zainstalowanego w punkcie wyjścia i dokładny adres punktu poboru paliwa gazowego.

9. PZD- ZS, o którym mowa odpowiednio w pkt. 7 i pkt. 8 rozpatrywane jest w następujący sposób:

- a) OSD rozpatruje PZD z uwzględnieniem:
  - obowiązujących przepisów prawa,
  - spełnienia przez ZUD warunków technicznych oraz warunków finansowych określonych odpowiednio w Umowie dystrybucyjnej lub IRiESD,
- b) rozpatrywanie PZD przeprowadzane jest dwuetapowo:
  - Etap 1 – weryfikacja formalna,
  - Etap 2 – weryfikacja merytoryczna,
- c) na etapie weryfikacji formalnej badana jest zgodność danych i informacji zamieszczonych w PZD- ZS oraz załączonych dokumentów z wymaganiami formalnymi ich dotyczącymi (tzn. kompletność i poprawność danych oraz dokumentów),
  - w przypadku braków formalnych lub błędów w PZD - ZS, w szczególności, jeśli w PZD - ZS nie zostały wskazane wszystkie wymagane informacje lub dołączone dokumenty, OSD wzywa ZUD do uzupełnienia braków lub usunięcia błędów, wskazując na piśmie lub elektronicznie istniejące braki lub błędy, w terminie pięciu (5) dni od daty doręczenia PZD - ZS wyznaczając ZUD 5-dniowy termin, liczony od daty doręczenia wezwania, na uzupełnienie wskazanych braków lub błędów. PZD - ZS, którego formalne braki lub błędy nie zostaną usunięte w wyznaczonym terminie, OSD pozostawia bez rozpatrzenia. W tym samym terminie, na podstawie postanowień odpowiednio Umowy dystrybucyjnej lub IRiESD, OSD może wezwać do zwiększenia wartości zabezpieczenia finansowego,

- jeżeli ZUD nie prześle prawidłowo wypełnionego lub uzupełnionego PZD - ZS w terminie wymienionym powyżej PZD pozostawia się bez rozpatrzenia.
- d) na etapie weryfikacji merytorycznej PZD - ZS OSD ocenia, czy spełnione są warunki techniczne określone w IRiESD, w szczególności czy istnieją możliwości techniczne realizacji wnioskowanych usług we wskazanych w PZD - ZS punktach wejścia i wyjścia,
- e) w ciągu 7 dni kalendarzowych od złożenia prawidłowo wypełnionego i kompletnego PZD - ZS, OSD przekazuje ZUD informację o jego przyjęciu, odrzuceniu lub odmowie świadczenia usług dystrybucji,
- f) PZD - ZS może zostać odrzucony jeżeli ZUD nie spełnia warunków świadczenia usług dystrybucji oraz warunków finansowych określonych odpowiednio w umowie dystrybucyjnej lub IRiESD,
- g) rozpatrywanie PZD - ZS może zostać wstrzymane do czasu przedłożenia przez ZUD oświadczenia, iż zapewnione jest dostarczanie paliwa gazowego do punktu wejścia zasilającego dany obszar dystrybucyjny lub zwiększenia wartości zabezpieczenia finansowego na podstawie postanowień odpowiednio umowy dystrybucyjnej lub IRiESD,
- h) w zakresie nieuregulowanym w niniejszej procedurze, do PZD mają zastosowanie postanowienia IRiESD.

10. OSD informuje nowego sprzedawcę lub Odbiorcę o terminie rozpoczęcia realizacji PZD - ZS oraz dotychczasowego sprzedawcę o terminie zakończenia realizacji PZD.

11. Z dniem rozpoczęcia sprzedaży paliwa gazowego przez nowego sprzedawcę lub z dniem dokonania zmiany miejsca dostarczania paliwa gazowego na punkt w sieci przesyłowej zamówiona moc umowna oraz grupa taryfowa, wg której OSD rozliczać będzie świadczenie usług dystrybucji dla punktów wyjścia dla potrzeb nowego ZUD, nie ulegają zmianie. Zmiana wielkości mocy umownej jak i grupy taryfowej odbywa się zgodnie z zasadami zawartymi w taryfie, z uwzględnieniem historii zmian tych parametrów w danym punkcie wyjścia.

12. Z dniem rozpoczęcia świadczenia usługi dystrybucji na podstawie PZD - ZS nowego sprzedawcy lub Odbiorcy, parametry PZD - ZS wykorzystywane przez dotychczasowego sprzedawcę przysługują odpowiednio nowemu sprzedawcy lub Odbiorcy (ZUD).

13. OSD w ramach procedury zmiany sprzedawcy dokonuje odczytu wskazań układu pomiarowego w celu dokonania rozliczeń dotychczasowego sprzedawcy z Odbiorcą.

14. Odczytu, o którym mowa w pkt. 14, OSD dokonuje nie później niż w ciągu 5 dni roboczych od ostatniego dnia obowiązywania PZD dotychczasowego sprzedawcy. W przypadku braku możliwości dokonania tego odczytu, OSD dokonuje oszacowania ilości odebranego paliwa gazowego.

15. Dane niezbędne do rozliczeń, o których mowa w pkt. 14, OSD przekazuje dotychczasowemu i nowemu sprzedawcy w terminie 5 dni roboczych od dnia dokonania odczytu lub szacowania.

16. Postanowienia niniejszej procedury stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy Odbiorca końcowy, odbierając paliwo gazowe w punkcie wyjścia, dokonuje zmiany sprzedawcy polegającej na zawarciu kolejnej Umowy kompleksowej z kolejnym sprzedawcą i jednoczesnym zmniejszeniu mocy umownej u dotychczasowego sprzedawcy.

3. Alokacje ilości paliwa gazowego w punktach wejścia i wyjścia

3.1. Ogólne reguły alokacji

1. Alokacje wykonywane są przez OSD na podstawie wyników pomiarów, informacji dostarczanych przez Odbiorców końcowych oraz reguł opisanych w niniejszej IRiESD.

2. Alokacje wykorzystywane są w celu przypisania ilości paliwa gazowego do danego PZD, sprawdzania zgodności nominacji z realizacją zleceń dystrybucji oraz na potrzeby przekazywania informacji OSW.

3. Alokacje są wykonywane dla każdej doby gazowej, sumarycznie dla wszystkich PZD realizowanych w danym punkcie wejścia lub wyjścia przez jednego ZUD.

3.2. Szczególne przypadki alokacji

1. W przypadku, gdy w danym punkcie obowiązuje jedno PZD lub więcej niż jedno PZD jednego ZUD cała ilość zmierzona w danym punkcie alokowana jest dla danego ZUD.

2. W przypadku, gdy w punkcie wyjścia obowiązuje więcej niż jedno PZD więcej niż jednego ZUD, ilość paliwa gazowego przypisywana jest poszczególnym ZUD zgodnie z alokacją przekazaną przez odbiorcę końcowego odbierającego gaz w danym punkcie. W przypadku gdy odbiorca nie przekaze poprawnej alokacji w terminie umożliwiającym wykonanie alokacji przez OSD dla OSW (czyli nie później niż 30 minut przed terminem określonym w IRIESD_{osw}), alokację dokonuje się proporcjonalnie do mocy umownych poszczególnych PZD.

3. W przypadku, gdy w punkcie wejścia obowiązuje więcej niż jedno PZD więcej niż jednego ZUD, alokację dla danego ZUD określa się na podstawie sumarycznych alokacji danego ZUD w punktach wyjścia. W przypadku, gdy sumaryczne alokacje nie będą się zgadzały z ilościami zmierzonymi w punkcie wejścia, powstała w ten sposób różnica przypisywana jest do ZUD o największych poborach paliwa gazowego.

4. Terminy alokacji śróddziennych, operatywnych oraz rozliczeniowych określone są w IRIESD_{osw}.

4. Bilansowanie paliwa gazowego w systemach gazowych

4.1. Reguła zrównoważonej ilości paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym

1. W każdej dobie ilości paliwa gazowego dostarczonego przez OSD na rzecz ZUD w ramach danego PZD do punktu(ów) wyjścia odpowiada ilość paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do punktu wejścia w ramach tego PZD.

2. W przypadku, gdy ilość paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego, ustalona w sposób określony powyżej, okazała się być różna od ilości paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD na wejściach do systemu współpracującego, np. w wyniku potwierdzonego błędu pomiaru w punkcie wyjścia, OSD i ZUD dokonają korekty rozliczeń poprzez wzajemne przekazanie i odebranie paliwa gazowego w ramach bilansowania. Cena za paliwo gazowe zostanie określone na podstawie średniej wartości CSRB wyznaczonej przez OSP w okresie, dla którego dokonywana jest korekta.

4.2. Przekazywanie informacji operatorom systemów współpracujących

1. OSD przekazuje operatorom OSW informacje o zaalokowanych do poszczególnych ZUD ilościach paliwa gazowego, dotyczące PZD realizowanych w punktach wejścia znajdujących się na styku z systemami gazowymi tych operatorów w zakresie, w jakim informacje te są wykorzystywane przez OSD w związku z realizacją usługi dystrybucji.

2. OSD może, na uzasadniony wniosek OSW, w zakresie dostępnych możliwości technicznych, przekazywać odpłatnie inne dane dotyczące realizowanych usług dystrybucji.

5. Zarządzanie ograniczeniami w systemie dystrybucyjnym

5.1. Przyczyny powstawania ograniczeń systemowych

Ograniczenia systemowe mogą wystąpić w systemie dystrybucyjnym w związku z:

1. Ograniczoną przepustowością sieci lub systemowych obiektów technologicznych.
2. Koniecznością utrzymywania minimalnych ciśnień w punktach wyjścia z systemu dystrybucyjnego.
3. Koniecznością utrzymania stabilnych parametrów jakościowych paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym.
4. Prowadzeniem prac w systemie dystrybucyjnym lub w systemach współpracujących.
5. Wystąpieniem sytuacji awaryjnej.
6. Działaniami ZUD, jego dostawców lub odbiorców niezgodnymi z postanowieniami IRIESD lub umowy dystrybucyjnej.

5.2. Działania OSD na rzecz efektywnego wykorzystania przepustowości systemu dystrybucyjnego

1. OSD prowadzi działania mające na celu efektywne wykorzystanie przepustowości systemu dystrybucyjnego w celu realizacji usług dystrybucji na rzecz ZUD i podmiotów występujących z wnioskiem o świadczenie usług dystrybucji.

2. Działania związane z efektywnym wykorzystaniem przepustowości systemu dystrybucyjnego obejmują między innymi:

- a) analizę potencjalnych obszarów rozwoju rynku gazu na terenie funkcjonowania Operatora i odpowiednie dostosowanie planów rozwoju OSD,
- b) programowanie rozwoju systemu dystrybucyjnego,
- c) rozbudowę systemu dystrybucyjnego zgodnie z założeniami Planu Rozwoju i wydanymi warunkami przyłączenia,
- d) rozbudowę systemu w miejscach ograniczonej przepustowości,
- e) rozbudowę połączeń międzysystemowych,
- f) monitorowanie parametrów technicznych i jakościowych paliwa gazowego,
- g) zarządzanie pracą systemu przy wykorzystaniu procedur nominacji,
- h) wprowadzanie opłat za działania niezgodne z IRIESD i umową dystrybucyjną, które mają za zadanie zmotywowanie ZUD do unikania sytuacji mogących powodować ograniczenia w systemie dystrybucyjnym.

3. W celu efektywnego wykorzystania istniejących technicznych możliwości systemu, OSD monitoruje zgodność wykorzystania przepustowości przez ZUD ze złożonymi nominacjami. W przypadku gdy różnica pomiędzy nominacją a sumaryczną alokacją w punkcie wejścia przekroczy limit procentowy określony w IRIESD_{osw} dla prognoz transportowych, OSD naliczy opłaty za nietrafność nominacji zgodnie z zasadami określonymi w IRIESD_{osw} dotyczącymi opłat za nietrafność prognoz transportowych. W przypadku, gdy OSD nie musi składać prognoz transportowych do OSW, opłaty za nietrafność nominacji nie będą naliczane.

5.3. Wstrzymywanie, ograniczanie lub wznawianie dostaw do punktów wyjścia

1. Wstrzymanie lub ograniczenie dostaw do punktów wyjścia może nastąpić:

- a) z inicjatywy ZUD na podstawie zlecenia przekazanego do OSD,
- b) z inicjatywy OSD w sytuacji:
  - i. wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych,
  - ii. gdy instalacja gazowa znajdująca się za punktem wyjścia z systemu dystrybucyjnego stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia lub środowiska,
  - iii. gdy nastąpił nielegalny pobór paliwa gazowego,
  - iv. gdy zwłoka z zapłatą ze strony ZUD wynosi co najmniej 30 dni po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności,
  - v. prowadzenia prac remontowych/ulepszeniowych, o których mowa w punkcie 8 części I IRiESD.

2. W sytuacji, gdy ZUD nie wywiązuje się z obowiązków wynikających z zapisów zawartych w umowie dystrybucyjnej oraz niniejszej IRiESD, OSD ma prawo wstrzymać dostawę gazu.

3. Wznowienie dostaw do punktu systemu może nastąpić po ustaniu przyczyn wstrzymania lub ograniczenia dostaw, o których mowa w punkcie 5.3.1.a), na podstawie zlecenia przekazanego do OSD.

4. W sytuacjach o których mowa w punkcie 5.3.1., OSD nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek techniczne i finansowe straty poniesione przez ZUD lub obsługiwanych przez ZUD odbiorców paliwa gazowego w wyniku przeprowadzonych działań.

5. Wyznaczenie opłat za wstrzymanie, ograniczenie i wznowianie dostaw paliwa gazowego określa obowiązująca taryfa.

5.4. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku niezgodności dostaw paliwa gazowego z zatwierdzoną nominacją ZUD

1. OSD planuje ruch systemu dystrybucyjnego na podstawie nominacji przekazanych przez ZUD i zatwierdzanych w sposób opisany w IRiESD.

2. W przypadku, gdy ilość paliwa gazowego przekazane do dystrybucji są niezgodne z zatwierdzonymi nominacjami, OSD podejmuje dodatkowe czynności związane z dostosowaniem pracy systemu do nowych warunków i zapobieżenia ewentualnym ograniczeniom systemowym.

5.5 Zarządzanie ograniczeniami w przypadku wprowadzenia do systemu paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości

1. OSD odmawia odebrania w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości (w tym o nieodpowiednim cieple spalania), o ile umowa dystrybucyjna nie stanowi inaczej.

2. Za okres wstrzymania odbioru paliwa gazowego z powodu nieodpowiedniej jego jakości w punkcie wejścia OSD pobiera opłaty wynikające z zamówionej mocy oraz ewentualne opłaty za niedotrzymanie nominacji.

3. W przypadku stwierdzenia, że do systemu zostało wprowadzone paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości bez wcześniejszego uprzedzenia i uzyskania zgody OSD na wprowadzenie paliwa do sieci dystrybucyjnej, OSD ustali z ZUD odpowiedzialnego za nieodpowiednie ciepło spalania i/lub jakość paliwa gazowego, określi zasięg oraz skalę mogącego wystąpić zakłócenia oraz podejmie jedno z poniższych działań:

- a) dopuści warunkowo do transportu całości lub części paliwa gazowego o niedostatecznej jakości pod warunkiem uznania, że zasięg i skala zakłóceń nie wpłynęły negatywnie na realizację umów

dystrybucyjnych innych ZUD,

- b) wstrzyma przyjęcie paliwa gazowego w punkcie wejścia oraz realizację umowy dystrybucyjnej ZUD, niezwłocznie informując ZUD, do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego, jeśli uzna, iż zasięg i skala zakłócenia może wpłynąć negatywnie na realizację umów dystrybucyjnych innych ZUD lub mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania systemu dystrybucyjnego.

4. W przypadku braku możliwości ustalenia ZUD wprowadzającego do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości, OSD może wstrzymać przyjmowanie paliwa gazowego w punkcie wejścia oraz realizację wszystkich umów dystrybucyjnych związanych z tym punktem wejścia do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego.

5. W przypadku opisanym w punkcie 5.5.3. OSD przyporządkowuje wprowadzone lub mające być wprowadzone do systemu ilości paliwa gazowego o niedostatecznej jakości i/lub cieple spalania do poszczególnych ZUD, stosując ogólne reguły alokacji.

6. Za wprowadzenie do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości i/lub cieple spalania OSD pobierze od ZUD opłatę na warunkach opisanych w punktach 5.7 i 5.8.

7. W przypadku wprowadzenia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości bez uprzedniego poinformowania OSD i uzyskania zgody OSD na wprowadzenie paliwa do sieci dystrybucyjnej, ZUD przejmuje na siebie wszelkie zobowiązania związane z dostarczaniem tego paliwa gazowego, w tym zobowiązania z wiążane z ewentualnymi roszczeniami innych użytkowników systemu z tego tytułu.

5.6. Opłaty za nie dotrzymanie ciśnienia w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego

1. W przypadku niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego, które spowoduje nie dotrzymanie minimalnego ciśnienia w punktach wyjścia, OSD przysługuje od ZUD opłata z tego tytułu pokrywająca koszty OSD związane z przywróceniem i utrzymaniem ruchu gazu w systemie.

2. W sytuacji niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu, OSD może wprowadzić w stosunku do ZUD, po którego stronie wystąpiły okoliczności powodujące taką sytuację, ograniczenia w przyjmowaniu paliwa gazowego do dystrybucji w punkcie wejścia oraz odbioru w punktach wyjścia do wartości umożliwiającej utrzymanie ciśnienia określonego w umowie.

5.7. Opłaty za nie dotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego

1. Jakość paliwa gazowego określana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia z dnia 2 lipca 2010 r. Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. z 2010 r., Nr 133, poz. 891 ze zm.) oraz normą PN-C-04753:2011 Gaz ziemny - Jakość gazu dostarczanego odbiorcom z sieci.

2. Jeżeli paliwo gazowe dostarczane do dystrybucji w punkcie wejścia od systemu dystrybucyjnego nie będzie spełniało parametrów jakościowych określonych w powyższej normie, wówczas OSD naliczy opłaty dodatkowe lub bonifikaty.

3. Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające przynajmniej jednego z parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.1., OSD przysługuje od ZUD opłata, za każdy z przekroczonych parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.1, wyliczona według wzoru:

$$ONP = IN * 2 * CRG * (X_{S/W} - X_{S/N \max}) / X_{S/N \max}$$

gdzie:

- ONP – opłata za niedotrzymanie parametrów paliwa gazowego w punkcie wejścia [zł],
- IN – odebrana w punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiednich parametrach [m³],
- CRG – cena referencyjna gazu,
- X_{S/Nmax} – najwyższa dopuszczalna wartość danego parametru jakościowego przedstawiona w punkcie 5.7.2.,
- X_{S/W} – rzeczywista wartość danego parametru jakościowego dla paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji w punkcie wejścia.

4. Strony zobowiązane są do zapewnienia odpowiedniej temperatury punktu rosy paliwa gazowego przekazywanego do dystrybucji w punktach wejścia lub przekazywanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego zgodnie z poniższymi wymaganiami:

- a) maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy (X_{STNmax}) dla 5,5 MPa od 1 kwietnia do 30 września wynosi 3,7°C,
- b) maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy (X_{STNmax}) dla 5,5 MPa od 1 października do 31 marca wynosi -5°C.

5. Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.4., OSD przysługuje opłata wyliczona według wzoru:

$$ONT = IN * 0,1 * CRG * (X_{STW} - X_{STN \max}) / MOD(X_{STN \max})$$

gdzie:

- ONT – opłata za niedotrzymanie parametru temperatury punktu rosy [zł],
- IN – odebrana w punkcie wejścia do systemu ilości paliwa gazowego o nieodpowiednim parametrze [m³],
- CRG – cena referencyjna gazu,
- X_{STNmax} – najwyższa dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy,
- X_{STW} – rzeczywista wartość temperatury punktu rosy paliwa gazowego przekazanego do dystrybucji w punkcie wejścia,
- MOD – wartość bezwzględna.

6. Przy przeliczeniu temperatury punktu rosy dla różnych ciśnień należy stosować tabele znajdujące się w załączniku do PN-C-04752:2011 Gaz ziemny - Jakość gazu w sieci przesyłowej.

7. OSD przysługuje od ZUD opłata wyliczona zgodnie ze wzorem przedstawionym w punkcie 5.7.3. lub punkcie 5.7.5. w odniesieniu do każdego z parametrów jakościowych, o których mowa w punkcie 5.7.2. lub 5.7.4. Opłata ta będzie naliczana dla każdego z niedotrzymanych parametrów jakościowych osobno.

8. W przypadku wprowadzenia przez ZUD do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednich parametrach, OSD nie ponosi odpowiedzialności za roszczenia innych użytkowników systemu dystrybucyjnego.

9. Jeżeli OSD na wyjściu z systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające przynajmniej jednego z parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.2., ZUD przysługuje od OSD bonifikata, za każdy z przekroczonych parametrów jakościowych określonych w punkcie 6.7.2., wyliczona według wzoru:

$$BNP = OUT * 2 * CRG * (X_{S/W} - X_{S/N \max}) / X_{S/N \max}$$

gdzie:

- BNT - bonifikata za niedotrzymanie parametrów paliwa gazowego w punkcie wyjścia [zł],
 OUT - odebrana w punkcie wyjścia z systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiednich parametrach [m³],
 CRG - cena referencyjna gazu,
 X_{SJNmax} - najwyższa dopuszczalna wartość danego parametru jakościowego przedstawiona w punkcie 5.7.2.,
 X_{SJW} - rzeczywista wartość danego parametru jakościowego dla paliwa gazowego odebranego w punkcie wyjścia.

10. OSD udzieli ZUD bonifikaty wyliczonej zgodnie ze wzorem przedstawionym w punkcie 5.7.9. w odniesieniu do każdego z parametrów jakościowych, o których mowa w punkcie 6.7.2. Bonifikata ta będzie naliczona dla każdego z niedotrzymanych parametrów jakościowych osobno.

11. Jeżeli OSD na wyjściu z systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe niespełniające parametrów jakościowych określonych w punkcie 5.7.4., ZUD przysługuje od OSD bonifikata wyliczona według wzoru:

$$BNT = OUT * 0,1 * CRG * (X_{STW} - X_{STNmax}) / MOD(X_{STNmax})$$

gdzie:

- BNT - bonifikata za niedotrzymanie parametru temperatury punktu rosy w punkcie wyjścia [zł],
 OUT - odebrana w punkcie wyjścia z systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiednim parametrze [m³], CRG - cena referencyjna gazu,
 X_{STNmax} - najwyższa dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy,
 X_{STW} - rzeczywista wartość temperatury punktu rosy paliwa gazowego odebranego w punkcie wyjścia,
 MOD - wartość bezwzględna.

12. Bonifikaty określone w punkcie 5.7.9. nie przysługują ZUD, który wprowadził do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe niespełniające parametrów określonych w punkcie 5.7.2.

13. Bonifikaty określone w punkcie 5.7.11. nie przysługują ZUD, który wprowadził do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe niespełniające parametrów określonych w punkcie 5.7.4.

5.8. Opłaty za nie dotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego

1. Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego, bez uprzedniego powiadomienia OSD i uzyskania zgody OSD na wprowadzenie paliwa do sieci dystrybucyjnej, dostarczy paliwo gazowe o wartości ciepła spalania (HZW) niższej niż minimalnej (HSM), określonej zgodnie z punktem 3.3.1.1. części I IRIESD, OSD-przysługuje od ZUD opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu obliczona jako:

$$ONC = IN * a * CRG * (1 - HZW / HSM)$$

gdzie:

- ONC - opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu [zł],
 IN - odebrana w punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego niższej od nominalnej wartości ciepła spalania [m³],
 a - współczynnik
     a=0 dla HZW ≥ HSM
     a=1 dla 38MJ/m³ ≤ HZW < HSM   a=2 dla HZW < 38MJ/m³
 CRG - cena referencyjna gazu,

- HZW - ciepło spalania paliwa gazowego wprowadzonego przez ZUD do systemu dystrybucyjnego [MJ/m³],
 HSM - minimalne ciepło spalania ustalone zgodnie z punktem 3.3.1.1. części I IRiESD [MJ/m³].

2. Jeżeli OSD, bez zgody ZUD, przekaże do punktu wyjścia z systemu dystrybucyjnego, paliwo gazowe grupy E o wartości ciepła spalania HZZ niższej od minimalnej (HSM), określonej zgodnie z punktem 3.3.1.1. części I IRiESD, OSD na wniosek ZUD, udzieli bonifikaty (BNC) obliczonej jako:

$$BNC = OUT * a * CRG * (1 - HZZ / HSM)$$

gdzie:

- BNC - bonifikata za niedotrzymanie ciepła spalania na wyjściu z systemu dystrybucyjnego [zł],
 OUT - rzeczywista ilość paliwa gazowego przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego o nie dotrzymanej wartości ciepła spalania [m³],
 a - współczynnik
     a=0 dla HZZ≥HSM
     a=1 dla 34MJ/m³≤HZZ<HSM a=2 dla HZZ<34MJ/m³
 CRG - cena referencyjna gazu,
 HZZ - ciepło spalania paliwa gazowego odebranego przez ZUD w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego [MJ/m³],
 HSM - minimalne ciepło spalania ustalone zgodnie z punktem 3.3.1.1. części I IRiESD [MJ/m³].

3. W przypadku wprowadzenia przez ZUD do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednim ciepłe spalania, OSD nie ponosi odpowiedzialności za roszczenia innych użytkowników systemu dystrybucyjnego.

5.9.Cena referencyjna gazu

Cena referencyjna gazu (CRG) wyznaczana jest przez OSW, zgodnie z zasadami określonymi w IRiESD_{osw} i publikowana jest na stronie internetowej OSW.

6. Sposoby postępowania w sytuacjach awaryjnych

6.1. Awarie i ich usuwanie

1. W przypadku wystąpienia awarii lub zakłócenia w przepływie paliwa gazowego, OSD ma obowiązek przystąpić niezwłocznie do ich usunięcia.

2. Na terenie działania OSD dostępne są alarmowe numery telefonów, które służą użytkownikom systemu oraz innym podmiotom do zgłaszania informacji związanych z wystąpieniem awarii w obszarze funkcjonowania systemu dystrybucyjnego. Informacja o alarmowych numerach telefonów dostępna jest na stronie internetowej OSD.

3. W przypadku otrzymania informacji o nieprawidłowościach w działaniu systemu dystrybucyjnego, w trybie dyspozytorskim OSD informuje odpowiednie służby, które podejmują natychmiastowe działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa mienia i osób oraz zapewnienia ciągłości dostaw.

4. Przy zabezpieczeniu i usuwaniu skutków awarii odpowiednie służby OSD współpracują z innymi służbami, takimi jak policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe.

5. Na obszarze systemu dystrybucyjnego objętym skutkami awarii lub działań związanych z ich

usuwaniem, OSD może wprowadzić ograniczenia w dystrybucji paliwa gazowego.

6. OSD nie ponosi odpowiedzialności za skutki awarii wynikających ze stanu technicznego instalacji i urządzeń użytkowanych przez ZUD lub innych użytkowników systemu oraz innych awarii wynikających z winy ZUD, innych uczestników systemu lub działania strony trzeciej.

6.2. Plany ograniczeń i ich realizacja

1. Zasady opracowywania planów ograniczeń oraz ich wprowadzania reguluje Ustawa o zapasach oraz przepisy wykonawcze do Ustawy.

2. Plany wprowadzania ograniczeń określają maksymalne godzinowe i dobowe ilości poboru paliwa gazowego przez poszczególnych odbiorców przyłączonych do systemu dystrybucyjnego, dla poszczególnych stopni zasilania.

3. Odbiorcy oraz ZUD będący odbiorcami, przyłączeni do systemu dystrybucyjnego i podlegający ograniczeniom w poborze paliwa gazowego, informują OSD do dnia 31 lipca każdego roku, o minimalnej ilości paliwa gazowego, której pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i odpowiada maksymalnemu dozwolonemu poborowi paliwa gazowego w 10 stopniu zasilania.

4. ZUD jest zobowiązany do przekazania do OSD do 31 lipca informacji o odbiorcach ZUD, podlegającym ograniczeniom w poborze paliwa gazowego zgodnie z Ustawą o zapasach i przyłączanych do systemu dystrybucyjnego OSD. ZUD zobowiąże tych odbiorców do przekazania do OSD informacji, o których mowa w punkcie 6.2.3 w terminie do 31 lipca każdego roku.

5. OSD może dokonać weryfikacji informacji podanych przez odbiorców, dotyczących minimalnych ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych.

6. Czynności weryfikacyjne wykonują autoryzowani audytorzy w dziedzinie energetyki przemysłowej, po okazaniu certyfikatu oraz po doręczeniu przedsiębiorcy albo osobie przez niego upoważnionej, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli działalności przedsiębiorcy wystawionego przez operatora.

7. Minimalne godzinowe i dobowe ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych, określone w trakcie weryfikacji, zostają wprowadzone do planu wprowadzania ograniczeń jako odpowiadające 10 stopniowi zasilania.

8. OSD sporządza plany wprowadzania ograniczeń na podstawie posiadanych przez niego danych, informacji uzyskanych od ZUD i odbiorców, z uwzględnieniem wyników audytu przeprowadzonego w trybie punktu 6.2.6. i przedstawia je do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 15 listopada każdego roku.

9. W terminie 14 dni od otrzymania zatwierdzonego planu ograniczeń przez Prezesa URE, OSD informuje OSP, ZUD, o którym mowa w punkcie 6.2.4., oraz odbiorców, o których mowa w punkcie 6.2.3. o ustalonej dla odbiorców, w zatwierdzonym planie wprowadzania ograniczeń, maksymalnej ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania.

10. Maksymalne ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania określone w zatwierdzonych planach wprowadzania ograniczeń, stają się integralną częścią umowy sprzedaży, umów o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji gazu ziemnego oraz umów kompleksowych.

11. ZUD zobowiąże odbiorców, o których mowa w punkcie 6.2.4. do dostosowania się do ograniczeń poboru paliwa gazowego, polegających na ograniczeniu maksymalnej godzinowej i dobowej ilości paliwa gazowego

stosownie do komunikatów OSP ogłaszanych w trybie i na zasadach określonych w Ustawie o zapasach.

12. OSD nie ponosi odpowiedzialności za skutki ograniczeń wprowadzanych na podstawie przepisów, o których mowa w punkcie 6.2.1.

7. Wymagania techniczne w zakresie układów pomiarowych

7.1. Wymagania ogólne

1. W zależności od deklarowanej mocy umownej stosowane są różne konfiguracje układów
2. Do rozliczeń stosowane są układy pomiarowo-rozliczeniowe, które określane są w warunkach przyłączenia do sieci gazowej i umowie o przyłączenie.
3. OSD w każdym przypadku ponosi koszty budowy układów teletransmisyjnego przekazu danych.
4. Elementy układu pomiarowo-rozliczeniowego powinny spełniać wymagania:
  - a) Dyrektywy UE 94/9/EC (ATEX 100a) wprowadzonej Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2003r w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem (Dz. U. z 2003r. Nr.143, poz. 1393),
  - b) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie zasadniczych wymagań dla przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2007r. Nr 3, poz. 27),
  - c) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 grudnia 2007r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli (Dz. U. z 2008r. Nr 3, poz. 13),
  - d) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2007r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać gazomierze i przeliczniki do gazomierzy, oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2008r. Nr 18, poz. 115).
5. Miejsce zainstalowania układu pomiarowo-rozliczeniowego i jego wyposażenie określa OSD w warunkach przyłączenia oraz umowie o przyłączenie.
6. Jeżeli ZUD lub odbiorca ZUD posiadający tytuł prawny do układu pomiarowo-rozliczeniowego w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego nie przekaże do OSD kopii dokumentu potwierdzającego przedłużenie legalizacji układu pomiarowego, OSD ma prawo wstrzymać w tym punkcie dostawę paliwa gazowego.
7. Koszty związane z legalizacją urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych na punktach wejścia i wyjścia, do których OSD posiada tytuł prawny ponosi OSD. Koszty związane z legalizacją układów pomiarowo-rozliczeniowych, do których OSD nie posiada tytułu prawnego ponosi właściciel układu, chyba że umowa dystrybucyjna stanowi inaczej.
8. Nadzór nad prawidłową pracą układów pomiarowych systemie dystrybucyjnym, do których tytuł prawny posiada OSD będzie pełnił OSD, stosując wymogi określone w pakiecie norm zakładowych PGNiG S.A. ZN-G-4001÷4010:2001 „Pomiary paliw gazowych”.
9. W przypadku zmiany charakterystyki odbioru paliwa gazowego uniemożliwiającej prawidłowy pomiar w danym punkcie wyjścia, OSD może dokonać zmiany lub nakazać zmianę istniejącego układu pomiarowego (np. zmiana gazomierza) informując o tym ZUD.
10. Wszystkie elementy oraz urządzenia wchodzące w skład układu pomiarowego poboru paliwa

gazowego muszą być przystosowane do plombowania.

11. Operator może wykorzystywać istniejące układy pomiarowe zainstalowane u odbiorców przed wejściem w życie Rozporządzeń wymienionych w ppkt.4 zgodnie z okresami przejściowymi dopuszczonymi w obowiązującym prawodawstwie.

7.2. Wymagania w zakresie gazomierzy

1. OSD do rozliczeń wykorzystuje gazomierze miechowe, rotorowe i turbinowe. Inne typy gazomierzy możliwe są do zastosowania do rozliczeń po uzyskaniu zgody OSD.

2. Dobór gazomierzy odbywa się zgodnie z zasadami w Normach Zakładowych PGNiG S.A. ZN-G-4001-4010:2001 „Pomiary paliw gazowych”.

3. Gazomierz powinien być dobrany w taki sposób, aby mierzony strumień gazu zawierał się pomiędzy Q_{min} i Q_{max} gazomierza.

4. Dla gazomierzy miechowych wykorzystywanych dla grup taryfowych powyżej W4 konieczne jest stosowanie gazomierzy wyposażonych w nadajniki impulsu.

5. Szczegółowe wymagania, które muszą spełniać gazomierze określa:

- a) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie zasadniczych wymagań dla przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2007r. Nr 3, poz. 27),
- b) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 grudnia 2007r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli (Dz. U. z 2008r. Nr 3, poz. 13),
- c) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2007r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać gazomierze i przeliczniki do gazomierzy, oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2008r. Nr 18, poz. 115).

7.3. Wymagania w zakresie rejestratorów

1. Rejestratory instalowane są jako urządzenia współpracujące z gazomierzami z nadajnikiem impulsów, do rejestracji wielkości wolumenu paliwa gazowego i maksymalnego poboru godzinowego w okresie rozliczeniowym (instalowany w przypadku gazomierzy miechowych z nadajnikiem impulsów montowanych na niskim ciśnieniu). W takim przypadku rejestrator jest integralną częścią układów pomiarowych używanych do rozliczeń.

2. Rejestrator powinien umożliwiać co najmniej:

- minimalny okres przechowywania danych 45 dni,
- zasilanie bateryjne umożliwiające prawidłową pracę przez okres min. 3 lata,
- przystosowanie do współpracy z innymi urządzeniami np. gazomierz z nadajnikiem impulsów,
- możliwość podłączenia urządzeń serwisowych,
- możliwość współpracy z urządzeniami szczytującymi lub systemami teletransmisji danych, poprzez łącza komunikacyjne z wykorzystywaniem protokołów transmisji określanych na etapie wydawanych warunków o przyłączenie (w celu zapewnienia współpracy z wykorzystywanymi systemami operatora).

7.4. Wymagania w zakresie przeliczników

1. Szczegółowe wymagania, które muszą spełniać przeliczniki określa:
  - a) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie zasadniczych wymagań dla przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2007r. Nr 3, poz. 27),
  - b) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 grudnia 2007r. w sprawie rodzajów przyrządów pomiarowych podlegających prawnej kontroli metrologicznej oraz zakresu tej kontroli (Dz. U. z 2008r. Nr 3, poz. 13),
  - c) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2007r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać gazomierze i przeliczniki do gazomierzy, oraz szczegółowego zakresu sprawżeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2008r. Nr 18, poz. 115).
2. Wymagania w zakresie koniecznych atestów, dopuszczeń, homologacji, sposobów współpracy z innymi układami/systemami, zakresu okresu przechowywania danych (wymagane pamięci), obsługiwanego zakresu przetwarzania danych, zabezpieczenia przed utratą danych, określane są każdorazowo indywidualnie na etapie wydawania warunków o przyłączenie przy uwzględnieniu:
  - a) rodzaju układu pomiarowego,
  - b) typu układu pomiarowego,
  - c) lokalizacji układu pomiarowego,
  - d) wielkości planowanego poboru,
  - e) zasad współpracy z systemem informatycznym,
  - f) częstotliwości pobierania danych.

7.5. Wymagania w zakresie systemów teletransmisji

1. Koszty budowy i utrzymania systemów teletransmisji w zakresie przekazywania danych do OSD ponosi OSD.
2. OSD wykorzystuje dwa typy systemów teletransmisji:
  - a) system teletransmisji off-line – układ umożliwiający telemetryczny przekaz danych nie rzadziej niż raz na dobę do systemu informatycznego wykorzystywanego przez operatora,
  - b) system teletransmisji on-line – układ umożliwiający telemetryczny przekaz danych nie rzadziej niż raz na godzinę do systemu informatycznego wykorzystywanego przez operatora.
3. Dobór systemu teletransmisji określany jest na etapie wydawania warunków o przyłączenie.
4. Dobór systemu teletransmisji odbywa się w oparciu o następujące kryteria:
  - a) potrzeb wynikających z monitorowania stanu pracy sieci gazowej w danym punkcie,
  - b) wymagań wynikających z konieczności współpracy z systemem informatycznym operatora.
5. Pozyskiwanie danych za pomocą układów teletransmisji, których OSD nie jest właścicielem, odbywa się na zasadach określonych w umowach o przyłączenie.
6. W przypadku, gdy OSD nie posiada tytułu prawnego do układu pomiarowego zainstalowanego w punkcie wejścia/wyjścia, OSD ma prawo zainstalować w tym punkcie wejścia/wyjścia system teletransmisji służący do bezpośredniej transmisji danych pomiarowych do OSD oraz ma prawo do bezpośredniego dostępu do tego systemu.

7. W przypadku, gdy ZUD posiada tytuł prawny do układu pomiarowego wraz z układem do teletransmisji, ZUD na wniosek OSD udostępnia dane telemetryczne dotyczące transportowanego paliwa gazowego.
8. W przypadku awarii systemu teletransmisji wykorzystywanego przez dwie strony umowy dystrybucyjnej, właściciel danego systemu teletransmisji ma obowiązek niezwłocznego poinformowania drugiej strony o zaistniałej awarii oraz podjęcia bez zbędnej zwłoki działań zmierzających do jej usunięcia.
9. Protokół transmisji danych pomiarowych ustala OSD.

